

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-74>

УДК 640.41

МОТЕЛІ УКРАЇНИ: ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПОСЛУГ

MOTELS OF UKRAINE: SERVICE MARKET RESEARCH

Андренко Ірина Борисівнакандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. БекетоваORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4530-9445>**Дейкун Таїсія Андріївна**магістр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. БекетоваORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9496-6695>**Andrenko Iryna, Deikun Taisiia**

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

У статті досліджено ринок мотелів як складову готельних послуг, що надають підприємства розміщення України. Проведено структурно-динамічний аналіз ринку мотелів України як закладів розміщення за офіційними відкритими джерелами. За результатами аналізу даних сайту бронювання Hotels of Ukraine.com проведено дослідження представленості мотелів відповідно до географічного розташування в межах областей України, проведено дослідження щодо переліку послуг, пропонувані у мотелях, та їх розподіл між закладами готельного господарства; проаналізовано, згруповано та узагальнено у вигляді схем дані щодо сервісу, що надається у мотелях України. Проведений аналіз спектру додаткових послуг мотелів України відповідно до вподобань гостей, економічно вигідних варіантів їх впровадження та географічного розташування дозволить визначити шляхи розвитку для будь-якого мотелю та підвищити його конкурентоспроможності на ринку готельних послуг України.

Ключові слова: готельний бізнес, мотель, розміщення, послуги, сайт бронювання.

The article highlights the motel market as a component of hotel services provided by Ukrainian accommodation companies. Motels are part of the accommodation infrastructure. This segment of hotel establishments, which has certain peculiarities in functioning, is quite promising and has all the prerequisites for further development, even in today's difficult conditions for Ukraine, when many Ukrainians became internally displaced due to hostilities in their homes and faced lack of such accommodation facilities, when traveling in conditions of limited travel time due to the imposed curfew. To determine the ways of development of a particular motel, the key point is to study the services that have already been implemented in the functioning of the accommodation of this type. The purpose of the article is to study the market of motels in Ukraine, analysis and comparison of the available range of services provided in motels of Ukraine. The structural-dynamic analysis of the market of motels of Ukraine as accommodation establishments according to official open sources is carried out. According to the results of the analysis of the data of the booking site Hotels of Ukraine.com, a study of the representation of motels according to the geographical location within the regions of Ukraine, a study of the list of services offered in motels and their distribution among hotels; data on the service provided in motels of Ukraine are analyzed, grouped and generalized in the form of diagrams. The results of the study show that the market of motels in Ukraine is quite diverse, although in general it is a rather small segment of accommodation infrastructure; The presented motels provide a fairly wide range of services, with most of the services provided in motels not dependent on geographical location. The study of the range of additional services of motels in Ukraine in accordance with the preferences of guests, cost-effective options for their implementation and geographical location and the results can be applied in practice to identify development paths for any motel and increase its competitiveness in the hotel services market.

Keywords: hotel business, motel, accommodation, service, services, booking site.

Постановка проблеми. Незважаючи на погіршення ситуації внаслідок пандемії COVID-19 та військового стану з лютого 2022 року для будь-якої держави необхідно мати належний рівень розвитку готельного бізнесу, адже він сприяє пожвавленню усіх суспільно-економічних контактів та зв'язків, посилює економічний потенціал регіонів, піднімає рейтинг держави, окремих її міст у світовому співтоваристві. Мотелі є складовою інфраструктури розміщення. Цей сегмент готельних закладів, що має певні особливості у функціонуванні, є досить перспективним і має усі передумови для подальшого розвитку навіть у сучасних складних умовах для України. З лютого 2022 року багато мешканців України стали вимушеними переселенцями через бойові дії, що проводилися на території їх помешкання, і зіткнулися з нестачею подібних закладів розміщення, коли пересувалися в умовах обмеженого часу на пересування через запроваджені комендантські години. Тому функціонування таких закладів розміщення є досить актуальним для України, а питання особливостей надання сервісу у мотелях потребує подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Ринок закладів розміщення та основні його складові є об'єктами наукового інтересу багатьох вітчизняних науковців, зокрема питання діяльності мотелів розглядалось у працях науковців: Галасюк С. С., Нетяжевський О. В., Примак Т. Ю., Чорнорай С. О. та інш.

В той же час сучасні умови ринкової конкуренції в Україні змушують власників мотелів, підвищувати якість надаваних послуг та розширення й удосконалення рівня сервісу, проводити модернізацію та постійно поліпшувати матеріально-технічну базу свого підприємства розміщення.

Формулювання цілей статті. Для визначення шляхів розвитку окремо взятого мотелю ключовим моментом є дослідження послуг, що вже впроваджені у функціонуючих підприємства розміщення даного типу.

Мета статті – дослідження ринку мотелів України, аналіз та порівняння наявного спектру послуг, що надаються, у мотелях України.

Джерела інформації: відкриті джерела – сайт Державної служби статистики України та сайт бронювання Hotels of Ukraine.com.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мотельний ринок України ще досі перебуває на стадії свого розвитку, чому сприяє відсутність стандартів та нормативної

бази щодо функціонування закладів готельного господарства цього типу.

У національному стандарті України ДСТУ 4527:2006 [1] поняття «мотель» визначається як готель, що розташований за межами міста вздовж автошляху, як правило, в одно-двоповерховій будівлі або в частині будівлі з окремим входом, який має умови для паркування й технічного обслуговування автомобілів.

На основі стандарту ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів» [2] можна виділити наступні вимоги до мотелів згідно із класифікаційним поділом на зірки:

– Заклади категорії 1* – 3* (автостоянка розташована на відстані не більше ніж 400 м від мотелю, з урахуванням особливостей забудови району; кількості місць на автостоянці має дорівнювати кількості житлових номерів);

– Заклади категорії 4* – 5* (автостоянка з охороною або гараж на 100% місць від кількості номерів).

Теоретичний поділ мотелів за рівнями обслуговування не підтверджений жодною вказівкою на законодавчому рівні, тому на практиці такого поділу не існує. Мотелі, як готельні підприємства в галузі автотуризму, на сьогодні потребують визначення їх статусу й встановлення певних вимог до функціонування від провідних фахівців даної галузі.

Мотелі, як підприємства готельного господарства в Україні, представлені у сегменті закладів малої та середньої місткості, зазвичай, для короткочасного перебування відвідувачів та розташовані традиційно вздовж автомобільних шляхів, за межами міст, на околицях великих населених пунктів, а також поблизу природних об'єктів, архітектурних і історичних пам'яток, що є доступними для туристів власників автомобільного транспорту.

Мотелі надають обмежений комплекс послуг (розміщення та харчування), а також розширений (безкоштовний Wi-Fi, цілодобова реєстрація, безкоштовна парковка, спортивний майданчик на вулиці, відкриті тераси, барбекю, настільні ігри, дитяча кімната, послуги трансферу, прасування одягу, пральні, хімічистки, конференц та банкетного залу, масаж, сауна, басейн, ресторани, бари тощо).

За наявними державними стандартами України щодо функціонування мотелів важливою деталлю є наявність паркування, що відображає цільову аудиторію даного закладу розміщення саме як автотуристи. Тому важливим елементом виступають спеціально

облаштовані місця для паркування автомобілів забезпечені охороною або відеоспостереженням та наявність сервісу з технічного обслуговування автотранспорту (автомийка, майстерня з ремонту, автозаправна станція, тощо).

Хоча на сьогодні не всі заклади розміщення, що мають у своїй назві слово «мотель», надають послуги такого типу. Тому в Україні розвиток мотелів значно відрізняється від загальносвітового, в першу чергу, концепцією.

Перші заклади типу «мотель» з'явилися на території Сполучених Штатів Америки і були призначені для подорожуючих на власному автотранспорті. З англійської «Motor hotel» дослівно перекладається як автомобільний готель. Вперше термін «Motel» був використаний Артуром Хенеманом у 1925 році, який назвав свій придорожній готель «Milestone Motor Hotel», проте назва була завелика і її довелося скоротити до «Mo-tel». Після цього власники подібних закладів розміщення почали використовувати нову назву і виділяти свої заклади.

За невелику плату автомобілісти отримували на добу доступ до всіх сучасних зручностей: обслуговування автомобілів та місце у гаражі, доступ до пральні та душової, невеликий продуктовий магазин та обслуговування постояльців.

Починаючи з 1950-х років почався активний розвиток мотелів, їх кількість перевищувала 50 000 закладів, за рахунок економічного зростання в країні та підвищення кількості подорожей. Індустрія досягла піку в 1964 році з 61 000 об'єктів і впала до 16 000 об'єктів до 2012 року [3].

Перші мотелі були відкриті вздовж системи автомобільних доріг США, потім стали популярними та поширилися в багатьох інших країнах: Канада, Австралія, Нова Зеландія, Таїланд, Японія, Бразилія, Мексика, Аргентина, Перу, Домініканська республіка, Німеччина, Франція, Італія, Португалія та інші країни Європи.

В Україні готельні підприємства типу мотель розповсюджені не так широко, як в інших країнах світу, та мають видозмінену концепцію функціонування з поправкою на регіональні особливості.

За останні роки кількість мотелів змінювалася, що відображено у офіційних даних Державної служби статистики України, однак, на жаль, останні офіційні дані про мотелі із відкритих джерел подано за 2017 рік [4]. Після цього офіційні джерела не виокремлювали показники по мотелям, а надавали лише узагальнені показники по закладам розміщення, де мотелі відносились до готельних закладів. Тому проаналізуємо кількість мотелів України та їх відсоткову частку у структурі колективних засобів розміщення у підрозділі «Готелі та аналогічні засоби розміщення» за 2015–2017 роки (табл. 1).

В ході структурно-динамічного аналізу за даними табл. 1 можна визначити, що загальна кількість мотелів у структурі готелів та аналогічних засобів розміщення в Україні є незначною – від 4,96% до 5,54%. Найбільша кількість мотелів за досліджуваний період спостерігалася у 2016 році й дорівнювала 139 одиниць.

Таблиця 1

Структура готелів та аналогічних засобів розміщення в Україні

Тип засобу розміщення	Значення показників по роках					
	2015		2016		2017	
	Кількість, од.	Частка, %	Кількість, од.	Частка, %	Кількість, од.	Частка, %
Готелі	1508	60,86	1703	67,21	1704	68,88
Мотелі	123	4,96	139	5,49	137	5,54
Хостели	29	1,17	40	1,58	36	1,46
Кемпінги	6	0,24	14	0,55	12	0,49
Гуртожитки для приїжджих	105	4,24	90	3,55	84	3,40
Туристичні бази, гірські притулки, студентські літні табори, інші місця для тимчасового розміщення	707	28,53	548	21,63	501	20,25
Усього	2478	100	2534	100	2474	100

З 2015 по 2017 рік кількість закладів розміщення типу мотель збільшилася на 16 закладів у 2016 році та зменшилася на 2 заклади у 2017 році. Відсоткова частка готелів для автотуристів у структурі колективних засобів розміщування з 2015 по 2016 роки збільшилася на 0,53%, а за підсумком 2017 року – на 0,05%. Приріст відсоткової частки закладів за перші два роки аналізованого періоду відбувся за рахунок збільшення їх фактичної кількості. А приріст за останній рік аналізованого періоду відбувся за рахунок скорочення загальної кількості готелів та аналогічних засобів розміщування з 2543 одиниць до 2474 та окремих типів розміщення в 2016–2017 роках.

В зв'язку з недостатнім представленням даних щодо мотелів у офіційній статистиці України для отримання об'єктивної інформа-

ції щодо даних закладів розміщення, а також для проведення аналізу та порівняння спектру послуг, що надаються у мотелях України, доцільно використовувати різні відкриті джерела інформації, зокрема, сайт системи бронювання Hotels of Ukraine.com [5].

На сайті бронювання Hotels of Ukraine.com [5] представлені заклади готельного господарства за типом розміщення, серед яких станом на червень 2022 року 110 підприємств – мотелі. Дані на цьому сайті оновлюються постійно, що дозволяє отримати об'єктивну інформацію про функціонування даних закладів розміщення: їх розташування, перелік надаваних послуг.

Дослідивши представлені на сайті мотелі за адресою реєстрації було сформовано діаграму (див. рис. 1), де представлено кількість закла-

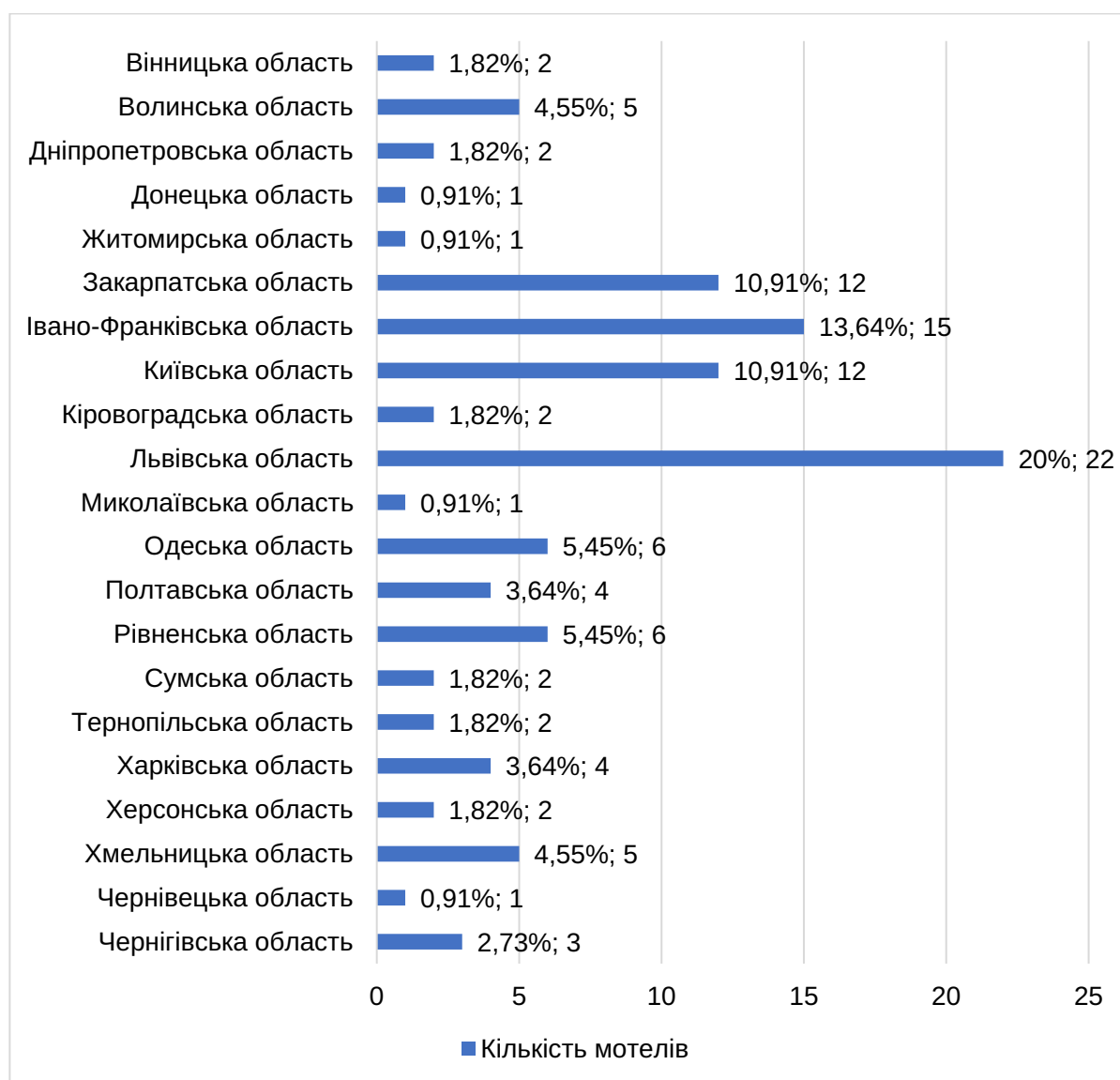

Рис. 1. Кількість мотелів за областями України

Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

дів відповідно до географічного розташування в межах областей України та визначено їх відсоткова частка у загальній кількості мотелів.

Таку Вінницькій області функціонує 2 мотелі (1,82% від загальної кількості), у Волинській області – 5 закладів (4,55%), у Дніпропетровській області – 2 заклади (1,82%), у Донецькій області – 1 мотель (0,91%), у Житомирській області – 1 мотель (0,91%), у Закарпатській області – 12 підприємств (10,91%), у Івано-Франківській області – 15 закладів (13,64%), у Київській області – 12 підприємств (10,91%), у Кіровоградській області – 2 мотелі (1,82%), у Львівській області – 22 заклади (20%), у Миколаївській області – 1 мотель (0,91%), у Одеській області – 6 підприємств (5,45%), у Полтавській області – 4 заклади (3,64%), у Рівненській області – 6 підприємств (5,45%), у Сумській області – 2 мотелі (1,82%), у Тернопільській області – 2 мотелі (1,82%), у Харківській області – 4 підприємства (3,64%), у Херсонській області – 2 мотелі (1,82%), у Хмельницькій області – 5 закладів (4,55%), у Чернівецькій області – 1 мотель (0,91%) та у Чернігівській області – 3 підприємства (2,73%).

Дані про заклади розміщення, подані на сайті бронювання Hotels of Ukraine.com дозволяють проаналізувати основні послуги, що надаються у мотелях України.

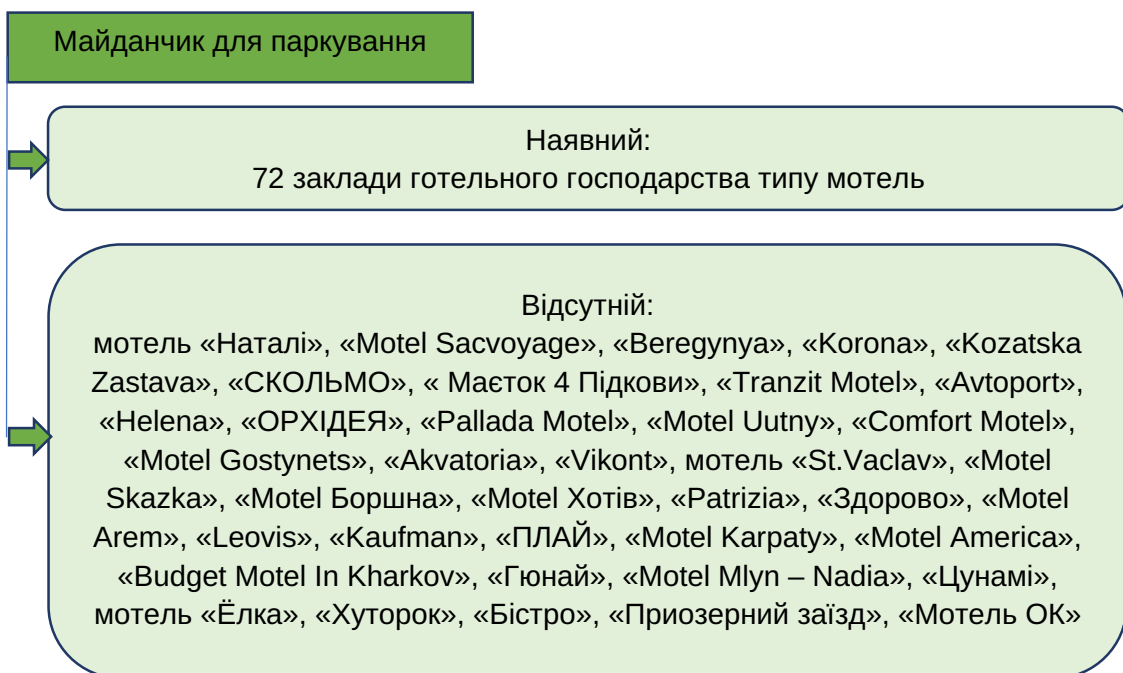
Головна особливість підприємств розміщення типу мотель є наявність майданчику

для паркування автомобілів. Проведене дослідження даних про мотелі за критерієм «Наявність місця для паркування» дозволило визначити, що 72 мотелі мають парковку на території закладу розміщення, а у 38 закладах паркування – відсутнє (див. рис. 2).

На основі даних сайту Hotels of Ukraine.com проведено дослідження щодо переліку послуг [5], пропонує у мотелях, та їх розподіл між закладами готельного господарства. Серед 110 представлених мотелів послуги Wi-Fi безкоштовно надають 101 заклад (82 заклади на території та 19 – в номері) та 9 закладів не надають доступу до бездротової мережі Інтернет (див. рис. 3).

За результатами пошуку за запитом «Послуги харчування» пропонуються наступні послуги: 35 закладів пропонує відвідувачам перекусити у власних підприємствах харчування (ресторанах, барах, снєк-барах), 9 – готувати їжу на загальних кухнях, 66 – послуги харчування відсутні (див. рис. 4).

В мотелях, які представлені на сайті, стійка реєстрації працює цілодобово у 52 закладах, камера схову багажу працює у 5 закладах, камера зберігання лижного обладнання функціонує у 6 підприємствах, номери та послуги для людей з інвалідністю надає 1 мотель – «Полтава», розміщення з тваринами передбачено у 33 закладах (див. рис. 5).

Рис. 2. Послуги паркування на території мотелю

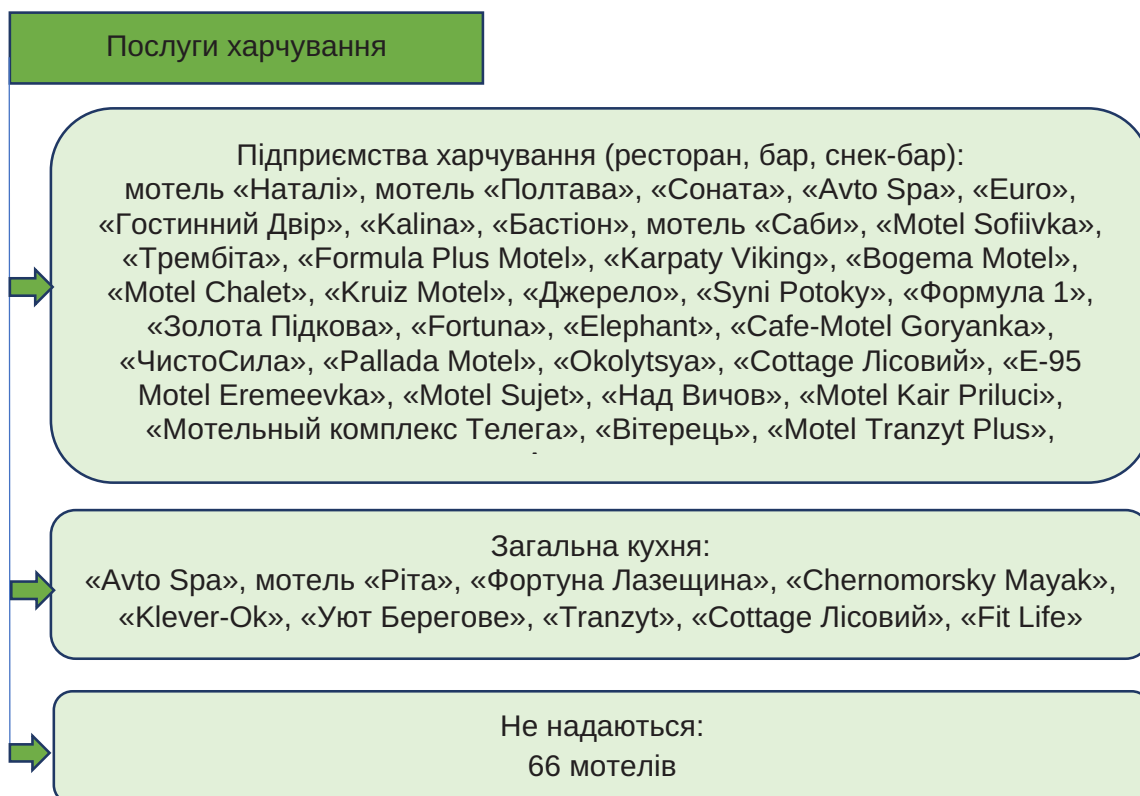
Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

Рис. 3. Послуги Wi-Fi в мотелях за областями України

Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

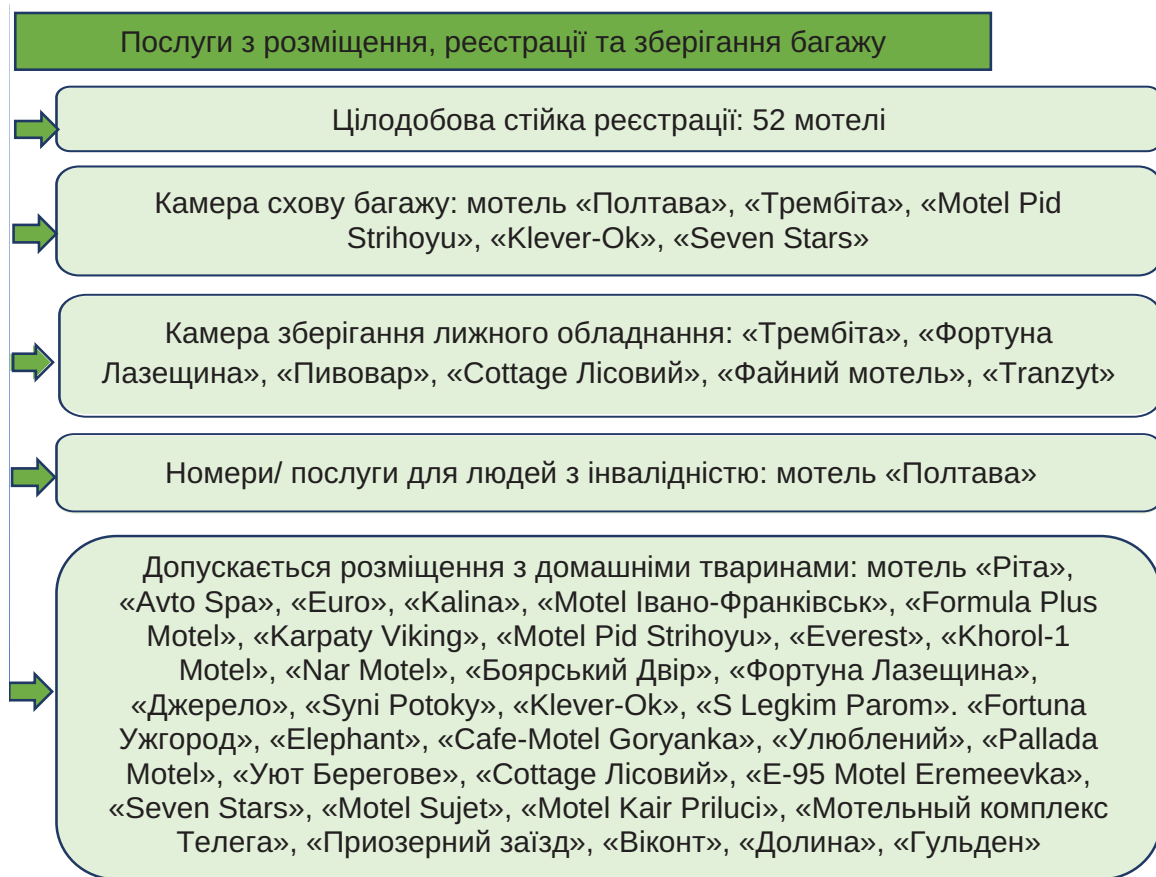

Рис. 4. Послуги харчування в мотелях України

Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

Послуги мотелів щодо зберігання лижного обладнання мають чіткий поділ за територіальним розташуванням, 6 із 110 з аналізованих закладів надають подібні послуги. Вони

розташовані у Закарпатській та Івано-Франківській областях з близькою доступністю до гірськолижних курортів та схилів для катання.

Рис. 5. Послуги розміщення, реєстрації та зберігання багажу в мотелях України
 Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

Рис. 6. Послуги прання в мотелях України
 Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

Послуги прання надаються у 29 закладах у пральні мотелю, пральна машина з самообслуговуванням наявна у 7 підприємствах та не надають послуги прання – 74. Послуги бізнес-центрів пропонують 24 мотелі, зокрема, конференц-зали й банкетні зали можна орендувати у 17 мотелях, скористатися факсом та фотокопіюванням – у 15. Серед аналізованих мотелів 19 закладів мають як додаткову послугу сауни, 8 – басейн, 10 – магазин на території, 12 – дитячий ігровий майданчик та 3 – барбершоп (див. рис. 6–9).

Висновки з даного дослідження. Проведене дослідження свідчить, що ринок мотелів

України доволі різноманітний, хоча загалом це досить малий сегмент інфраструктури розміщення. Представлені готельні заклади надають доволі широкий перелік послуг, при цьому більшість послуг, що надаються у мотелях, не залежать від географічного розташування: наявність підприємств харчування, послуги пральні, бізнес-центру, магазину на території, дитячого ігрового майданчику, критого чи відкритого басейну, барбершопу, розміщення з домашніми тваринами, цілодобової стійки реєстрації. Наявність чи відсутність певних послуг регулюється станом матеріально-технічної бази готельного під-

Рис. 7. Послуги бізнес-центрів в мотелях України

Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

Рис. 8. Послуги басейну та сауни в мотелях України

Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

Рис. 9. Інші додаткові послуги в мотелях України

Джерело: укладено авторами за результатами аналізу даних [5]

приємства, попитом з боку гостей та доцільністю їх впровадження.

Проведений аналіз спектру додаткових послуг мотелів України відповідно до вподобань гостей, економічно вигідних варіантів

їх впровадження та географічного розташування дозволить визначити шляхи розвитку будь-якого мотелю та підвищити його конкурентоспроможності на ринку готельних послуг України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. ДСТУ 4527:2006 Послуги туристичні. Засоби розміщування. Терміни та визначення. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 28 с. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=70251.
2. ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів. Київ : Держспоживстандарт України, 2003. 16 с. URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page?id_doc=25994.
3. The twilight of the mom and pop motel Published: September 15, 2016. URL: <https://theconversation.com/the-twilight-of-the-mom-and-pop-motel-64212>.
4. Статистичний збірник «Колективні засоби розміщування в Україні у 2017 році». URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_kzr_2017.pdf.
5. Сайт системи бронювання Hotels of Ukraine.com. URL: <https://www.hotels-of-ukraine.com/search/?sort=Rating&order=DESC&part=1&Name=&TypeID%5B%5D=18> (дата звернення: 23.06.2022).

REFERENCES:

1. DSTU 4527: 2006 Tourist services. Accommodation facilities. Terms and definitions. Kyiv: Derzhspozhyvstandart of Ukraine, 2006. 28 p. Retrieved from: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=70251. (in Ukrainian)
2. DSTU 4269: 2003 Tourist services. Classification of hotels. Kyiv: Derzhspozhyvstandart of Ukraine, 2003. 16 p. Retrieved from: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page?id_doc=25994. (in Ukrainian)
3. The twilight of the mom and pop motel Published: September 15, 2016. Retrieved from: <https://theconversation.com/the-twilight-of-the-mom-and-pop-motel-64212>.
4. Statistical collection "Collective accommodation in Ukraine in 2017". Derzhavna sluzhba statystyky – State Statistics Service. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_kzr_2017.pdf. (in Ukrainian)
5. Сайт системи бронювання Hotels of Ukraine.com. Retrieved from: <https://www.hotels-of-ukraine.com/search/?sort=Rating&order=DESC&part=1&Name=&TypeID%5B%5D=18>. (in Ukrainian)